

Професійне вигорання

Професійне вигорання - це сукупність негативних переживань, пов'язаних з роботою, колективом і всією організацією в цілому. Це один з видів професійної деформації особистості.

Працівники з ознаками професійного вигорання:

- відчувають сильну втому, апатію;
- втрачають оптимізм, зацікавленість до роботи, навколишнього світу;
- виснажуються морально;
- не схильні до спілкування, негативно ставляться до колег, клієнтів;
- байдужі до результатів праці;
- не прагнуть до кар'єрного росту;
- не бачать сенсу в доданих зусиллях.

Існує декілька етапів вигорання:

1. Початковий - спостерігаються незначні зміни в поведінці, фахівець допускає дрібні помилки, упускає нюанси, з'являється нервово-психічна напруженість
2. Проміжний - знижується зацікавленість, зменшується потреба в спілкуванні, наростає дратівливість, виникають стійкі психосоматичні порушення
3. Фінальний - вигорання буквально спопеляє працівника, притупляючи уявлення про життєві цінності, викликаючи повну апатію, іноді - руйнування особистості.

Причини вигорання в колективі:

- **Несправедлива система винагород.** Низька заробітня плата, відсутність моральних і матеріальних заохочень, комфортного робочого середовища, стимулу для професійного розвитку.
- **Помилки в тактиці і стратегії керівництва.** Нездійсненні вимоги, що пред'являються керівництвом, необ'єктивні критерії оцінювання результативності праці, відсутність продуманої мотивації, постановка суперечливих завдань.
- **Інтенсивний графік.** Занадто розтягнутий робочий день, безперервне обслуговування нескінченного потоку клієнтів, нестача часу на задоволення елементарних потреб.
- **Розчарування в професії.** Невиправдано завищені очікування від роботи на конкретній посаді через нерозуміння специфіки діяльності.
- **Гостра реакція на невдачі.** Надмірна сприйнятливість, небажання брати відповідальність, ухилення від нестандартних завдань після попередніх промахів.

Помилки керівництва

42%

Гостра реакція на невдачі

13%

Інтенсивний графік

35%

Розчарування в професії

26%

53%

Несправедлива система винагород

Дієві міри профілактики

Набагато легше не допустити вигорання, ніж боротися з ним. Захиститися допоможуть надійні способи:

Дотримуйтеся стратегії пасивного опору

На тиск керівництва, колег і клієнтів потрібно вміти правильно реагувати. Відчувши ознаки втоми, спробуйте не дратуватися, не підвищувати голос на співрозмовників. Тримайте емоції під контролем, відповідайте розмірено, спокійно. Постарайтеся відключитися, візьміть коротку перерву на чай.

При сильній втомі, нездужанні не беріться за виконання відповідальних, творчих завдань.

Якщо маєте можливість, відкладіть їх, доки не прийдете в норму. Навчіться правильно сприймати невдачі: без самознищення і нападів агресії.

Поставте чіткі розмежування

Сім'я, відпочинок, захоплення повинні обов'язково бути присутніми в особистому графіку. Це ключові джерела ресурсів, сенс рухатися вперед, жити повноцінно. Концентруючись виключно на роботі, ви ризикуєте залишитися у «розбитого корита».

Не бійтеся змін

Досягнувши стелі власних можливостей, не залишайтеся нерухомим. Міркуйте про перспективи, шукайте нові цілі, шляхи самореалізації. Якщо на цій роботі просування вгору по службових сходах неможливо, варто змінити поле діяльності.

Корегуйте очікування

Вибираючи відповідне професійне спрямування, уникайте занять не до душі. Віддавайте перевагу посаді, що викликає особливий інтерес. Однак не треба ідеалізувати професію і ставити завищених очікувань. Оцінюйте ситуацію тверезо, тоді позбудетесь непотрібних розчарувань.

Правильно розставляйте пріоритети

Дбайливо ставтеся до здоров'я. Дотримуйтеся режиму сну, перегляньте раціон харчування, не нехуйте фізичною активністю. Отримуйте новий життєвий досвід: заводьте корисні знайомства, читайте професійну і художню літературу, відвідуйте цікаві культурні заходи.

Корпоративна профілактика

З метою корпоративної профілактики вигорання, керівництву компаній слід подбати про організацію корекційних заходів. Добре було б проводити психологічні тренінги, задіяти кваліфікованих фахівців, періодично влаштовувати ситуативні заняття, організовувати тимблдинг.

Ефективний план проти недугу

Співробітникам, що «вигоріли» необхідне повне перезавантаження. Пропонуємо взяти на озброєння перевірений план дій, до якого входять безпосередні методи боротьби з синдромом:

1. Аналіз невідповідності очікувань і реальності. Розпишіть на папері уявлення про ідеальну роботу і наявні факти, розбивши пункти на окремі колонки. Виявлені відмінності - привід для роздумів, опрацювання, змін.

2. Техніки релаксації. Вивчіть і застосовуйте на практиці спеціальні вправи, що знімають емоційну напругу. Займіться йогою, надаючи організму можливість повністю розслабитися.

3. Кадрова перестановка. Надмірне спілкування є головним поштовхом до профвигорання. У групі ризику - скромні, сором'язливі особистості. При надлишку комунікацій з «важкими» клієнтами, спробуйте змінити дислокацію. Перейдіть на більш пасивну посаду, яка передбачає роботу з технікою, документацією.

4. Дауншифтинг. Візьміть тайм-аут. Займіться надихаючою і творчою справою, тимчасово відклавши офісну роботу. Книги, малювання, полювання, рибалка - улюблені заняття допоможуть очистити свідомість, провести самоаналіз і зробити відповідні висновки.

5. Допомога фахівця. При відсутності результату від запропонованих методів варто звернутися до професіонала. Найбільш компетентні в подібних питаннях психологи, в запущених випадках на останніх стадіях вигорання - психіатри.

Від професійного вигорання не застрахований ніхто. Однак його легко подолати, якщо ви впевнені у власних здібностях. Підходьте до завдань з позитивним настроєм, намагайтеся приймати швидкі конструктивні рішення в нестандартних ситуаціях. Бережіть себе, уникайте перенавантаження, не бійтеся залишитися за бортом через високу самооцінку. Завжди знайдеться керівник, який дорожить активним, привітним співробітником, повним енергії і нових ідей. Пам'ятайте просте правило: вигорання легше попередити, ніж вилікувати.

